

פרשת

ההתנחלות של משפחת קדומי

(פרק מתוך "השקט הנפשי", רומאן-בכתובים)

אהוד בן עזר

קבוצת אוהלים ניצבה על גבעה טרשית במורדות הרי-אפריים, צופה אל פני השרון. דחפורים חרקו, עקרו עצי-זית והכשירו דרכי גישה. קבוצת פועלים ערבים משכה והתקינה קו צינור מים. בדרך זמנית ומשובשת העפילו אל פסגת הגבעה משאיות ומכוניות פרטיות, שאחדות מהן גוררות קאראוואנים למגורי רים. אנשים הוציאו צידניות, כירות-גאו ניידות; צולים שיפודי קאבאב וששליק. שני אברכים מזוקנים, אחד גינאי והשני ממושקף, מחזיקים אתרוג ולולבים, עברו מאוהל לאוהל, חילקו כספות-קרטון שחורות והפצירו לברך על המינים. היתה איזו אווירה חגיגית של פיקניק המוני. דגלי כחול-לבן נתחבטו מדי פעם בקול טפיחה של משב רוח-סתיו פתאומית, ועשן דוכני הצלייה של הבשר הסתלסל, לעיתים משתופף כווחל, לעיתים מיתמר לאיטו אל-על.

הם השאירו את יובלי אצל סבתא, ובאו ב"פולקסוואגן" ה-ישנה שלהם, ולקחו עימם את אורית'לה הצולעת מעט. רמי, שאהב לדרוש בסנדלי-העץ שלו כל אימת שיכול היה להשיל מעליו את תלבושת היום המשרדית, נאלץ היה לצערו לנעול את נעליו הגבוהות, אחרת לא הסכימה איה לצאת לדרך. אך הוא הצליח להחביא בתא-המיטען את כפכפיו האהובים — שם, במפגור, עוד אשתמש בהם רבות, — היררה לעצמו כשהוא לוחץ על דוושת הדלק, והכפכפים כה קרובים, ממש מעל כפות רגליו, נוקשים קלות על רצפת התא.

היקצו להם אוהל לא גדול ולא חדש במיוחד, בקרבת המקלחות. איה היתה מלאה טענות מההתחלה. — ה"פולקסוואגן" תיהרס במעלה הגבעה! — תחת הסלעים מסתתרים לבטח עקרבים קטנים!

"את ממש גייס חמישי!" חשק רמי שפתיים בדרך, וכמעט

דרס עז חומה שטיילה לפנייהם לתומה. "יותר טוב שתסתכל על הכביש!"

"שתלך העז הזאת קיבינימאט. היא בטח חברה בפת"ח!" "במפגור!"

"אולי תפסיקי?"

"מפגור זה לא שם מתאים למוסד למפגרים?"

"אם את ממשכיכה לדבר כך — אני מוכן ברגע זה לסובב את ההגה, וחוזרים הביתה."

"לא-לא. תמשיך. לכל שגעונותיך אני כינור."

"או. קי. אני חושב שזה האוהל שלנו", החל רמי פורק את הציוד מגג ה"פולקסוואגן", ונושאו לאוהל.

"רגע, רגע, מה זה כאן, שכונת חאפ?" — התרעמה איה, "שכל אחד תופס לו את המקום הכי טוב!" — ומיד הסתלקה לה לבדה, לבדוק סביב-סביב אם מישהו אחר לא קיבל אוהל ומקום טובים משלהם. היא טפפה בנעליים שעקבן נמור, אך על הקרקע, המלאה בליטות-אבן וגבשושיות אדמה קשות, היה די גם באלה כדי להקפיץ מצד אל צד את עכוזה השמנמן בנידנוד שהיתה בו מעין התגררות גלוויה. והתופעה הבולטת הזו משכה אחריה תשומת-לב והרמת גבות משעה שמשפחת קדומי התמקמה באוהלה שבגבעה.

עד מהרה החלה איה מויעה וצמאה בעקבות סירה. ובדרכה חזרה לאוהלים עצרה ליד שלושת הערבים שעבדו בחיבור צינור המים למקלחת ובסידור הביוב הזמני. הללו עמדו והפסיקו עבודתם בהתקרבה, ולטשו עיניהם, מקוים אולי לראות עוד מעט את אחוריה, בהתרחקה מהם. איה הפעילה את מעט הערבית שזכרה מבית-הספר (היה לה כשרון מיוחד לשפות). ופנתה לאחראי, בחור שמנמן ושחור-שיער ובעל ארשת פנים לבבית.

"פי מויה? בידי מויה מנשן גשתה—"

הבחור ענה לה בעברית צחה: "גברת, המים לא הגיעו. מתי יגיעו?"

"בעזרת השם, עד הערב. יש טאנקר על יד אוהל-מרבאה."

"אני רואה שאתם כבר יודעים כאן עברית לא-רע."

"אני ככלל לא מבה, גברת. אני מכפר-קרע. עבודה שלי — גנן בתיים-משותפים בנתניה."

"אז מה אתה עושה פה?"

"ביקשו ממני אקח עבודה פה בקבלנות. עם פועלים מבה. יאללה, יא-כאסלאן... זירו אחד מהם, בגסות-מה, קולנית אך לא מרושעת, כמבקש לעשות רושם על איה. "ליש תוקפן זיי רמזור!" (למה תעמוד כמו רמזור!), ולאיה — "אם תצטרכו משהו תשלחי לקרוא אותי. שם שלי יוסי."

כשהתקרבה איה לאוהלים עברו על פניה הגינאי והמושקף, שני האברכים עם הלולבים והאתרוג, משימים עצמם שאינם

רואים אותה כלל.

"שמע", התנפלה על רמי, "הלא הבטחת לי שלא יהיו פה שום 'חניוקים'! רק עובדי התעשייה האווירית —

"ש... ש... היסה אותה, "כאן לא רמת-אביב."

"מה ש... ש... אתה חושב שזה תענוג לעבור ולראות איך הם מוויינים אותך במחשבות האדוקות שלהם בלי להניד עפעף? כבר יותר טוב שערבי מביט בך! עוד מעט אצטרך לבקש רשות מה'דוסיים' כל פעם שיתחשק לי לאוורר קצת את התחת שלי בשמש. אתה יודע שאני שונאת אותם. ממש אלרגית להם. שילכו לחוף-הים שלהם, אדוקים לחוד, ונשים לחוד —"

"או. קי. או. קי. אם את לא מפסיקה להשמץ — אנחנו מקפלים את האוהל וחוזרים מיד הביתה."

"לא רוצה הביתה!" באה אורית'לה צורחת ומקרעת מאי-שם שמאחורי הסלעים, וזר פרחי-בר מאובקים ומצומקים בידה. — "רוצה סטייק עם חומוס בפיתה!"

"עוד מעט. אבא רק יגמור לסדר את האוהל, וידליק את הכירה." הרגיעה רמי.

"רמי", אמרה איה. "שלא תהיינה לך אי-הבנות. אני הבאתי סטייק לבן!"

"מה איתך, כל עם ישראל צריך לשמוע אותך? את זה אפילו לכלבים אסור לזרוק כאן!"

"בוקר-טוב רמליהו, זה מקום קדוש כאן? לא ידעתי."

"את לא חושבת שצריך קצת טאקט וסובלנות? אוכל זה לא הדבר הכי חשוב בחיים. אמרתי לך — כאן לא רמת-אביב. תארי לך שפתאום היו באים ומקימים לך בית-כנסת בתוך הבית הפרטי שלך!"

"ומה מקימים שם, לא בית-כנסת?" הצביעה איה לעבר אוהל שניצב במקום מרכזי, ליד הבמה, ואשר אליו נישאו ספסלים וארון-קודש-נייד, מעוצב בסגנון הרבנות הצבאית. "אבא, אימא, תפסיקו לריב כל הזמן", התערה אורית'לה כשהיא מושכת חליפות בזרועותיהם. "אני רוצה סטייק. סטייק עם חומוס בפיתה! הבטחתם לי, כשאבריא —"

"עוד מעט אבא יקפוץ איתך לנתניה ויקנה לך סטייק בפיתה."

"תסלחי לי על הביטוי, איה. אבל את פשוט מטומטמת. מה את חושבת, שנתניה זו הסטיקיה שבפינה? הלא רק הבנוין עולה כמו שלושה סטייקים!"

"בסדר. בסדר. לא אמרתי כלום, רמליהו. נשב ונאכל את הבנוין!"

"אי — מא! אני רוצה הביתה!" — החלה אורית'לה מיללת, וברחה לעבר שורת האוהלים.

למטה בכביש כבר נתארגנה הפגנה של מתנגדי ההתנחלות. נתאספה שם חבורה מגוונת של נערי קיבוץ ותנועת-נוער, עיתונאים, משוררים, סופרים, ציירים ומרצים באר-

ריחוף אחרון

ל.ת.א.

עוד הצצה גנובה
בלי לי לא-עוד-לי.
ורחוקתי. אכן כבר רחוקתי.
לא עוד גניעה של יד
ואתמק לרחופי,
רחופי הנכסף.

הי, רחופי הארץ הנה,
ארץ, ארץ;
מצנחי לא יפתח עוד.
הי, רחופי הארץ
בו אצרת קל חיי,
כל אשר אהבתי,
כל אשר נחמתי.

הי, רחופי הארץ
לא עוד עצירה,
התהומה, התהומה, התהומה,
לשלוה אין פסק לה.

חגנו אנו אומרים: יש סימנים רבים של התעוררות והת-
פכתות בעם. סימנים של רצון בריא להיחלץ ממשבר הניכור
והמתירנות, מתהום הסמים וההתנקות מהמקורות. לצאת
מהמעגל הסגור והמדורר של המרנות, מתירנות, חקיינות,
הנתנות, ריקנות ועוול. יש רצון לשוב אל עצמנו, אל
תכונות החדש, הצדקה וצניעות הלכת של עמנו המפואר,
שאינו עוד כדוגמתו בקרב העמים.

באמצע דבריו חדלו אנשי הטלוויזיה לצלם ולהקליט, קיפלו
את ציודם ומיהרו להסתלק מן הגבעה, כדי להספיק לשדר
את הדברים במהירות החדשות של הערב. שר התודעה
המשיך בנאומו, אך חגיגות המעמד כאילו נפגמה מעתה,
והשר דמה לבעל-שמחה המשתדל לעודד אורחים נכאי-
רוח.

"הגיעה העת להתחדשות העיקרית והבסיסית, כדברי הרב
קוק זכרון צדיק לברכה — לחבר את גאון הקודש עם
גבורת החייל! — שערי התשובה לא נעלו! — אנחנו
בעלי הבית של הארץ הזאת. האם חזרנו לכאן כדי להקים
מדינות קטנה, מתירנות? לא. אנחנו השליחים של ההיס-
טוריה היהודית, של מיליוני יהודים. עוד נבגד ונבנית מפגור
קריית מלך רב מלב כל בוגיך להגיד, כי בשמחה תצאו
ובשלוש תובלון, ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רינה, וכל
עצי-השדה ימחאו כף. תחת הנעצוץ יעלה ברוש, תחת
הסרפד יעלה הדס, והיה לאדוני לשם לאות עולם, לא
ייכרת. ויעקב עבדי, וישראל בחרתי בו, כציוץ יפרח בכרמי
שומרון, וכחציר בהרי אפרים!"

איה עמדה עם רמי ואורית'לה, ומאחוריה מעין קירחה
בקהל. ודומה שהרצון להתבונן בה ממרחק נפגש בחשש
להתקרב אליה יותר מדי, פן יתעורר היצר הרע, שנאמר,
אחורי ארי וכולי. תחילה עמדה בשקט, ורק מפעם לפעם
פירכסה בה תנועת העכוז בהעבירה את משקל גופה
מרגל לרגל. היא שמעה בשקט את הרב, הקשיבה לפרופסור
ענולה, מהרהרת אם צבע שעה טבעי, ומחברת לה במח-
שבת תשובות ומאפראאות מטופשות, וכך עשתה גם
לדברי שר התודעה, מתווכחת עימו כאילו היא עדיין אשתו
של אורי בן-עמי, אך הולכת ומוותרת בהדרגה ומשכנעת
עצמה כי בסופו של דבר אין זה גורא כל כך לתקוע כאן
יתד וגם לבוא מדי פעם לראות, אולי במשך הזמן יצמח
מזה משהו, בית-קיי בשומרון, או איזו עיר-גנים חדשה
שמחברת בכביש-מהיר לשפלת-החוף.

אחרון הגואמים והמברכים היה המשורר והפובליציסט משה
צילוח; איש נמוך ומצומק, סגוף-פנים, ראשו מגולה, שערו
שחור כעורב, ומשקפי ראייה ענקיים, במסגרת שחורה אף
הם, מסתירים את מרבית פרצופו. לבוש חולצה בהירה
ששרווליה מופשלים, למרות הקור. עיניו מוטות אל-על
בדברו, וקולו דק, צפצפני, כמשתדל לגרש את חשרת הענ-
נים שכבר הסתירו את השמש.

"הרי שומרון הקירחים, צוקי אפרים המצפים לגאולה —
נשמע איוה קול צחוק כבוש, נשיי, בקהל. ומיד היסו אותו,
וצילוח המשיך —

"אפילה, אפילה גדולה בדרכי הגדה השוממות מיהודים, —
ולפידים, לפידים מדליק בהם היום המתנחל העברי. אבל
גם היום אחי בני האור והתפארת, אחי גיבנרי התהילה, גם
היום אל לנו לשכוח, שקיימת בארצנו מאפיה שמאלנית
שהשתלטה על חלק מתרבותנו השרשית, והיא מגדפת, היא
מסלפת, והיא מטנפת את העיקר את קודש-הקודשים.
הנקודה המשותפת למאפיה ולשמאלנות היא היותן מיעוט.
מיעוט מבוטל. אך מיעוט זומם, מיעוט המנסה להשתלט על
הרוב. מיעוט שתופס משלטים. ואוי לו, אחי ואחיותי, אוי
לו למי שמנסה לערער על שליטתם. הם נמצאים בעיתונות,

בקליפה אדומה, עשויים בשמן זית גם וחומץ ומלח ופטרו-
זיליה ירוקה קצוצה. טראנויסטור גדול, ישן, בתיבת עור
שחור ומרופט, השמיע מנגינות מזרחיות. אורית'לה התבונ-
נה בהם כמו באיזו אורחת-פלאים מן המידבר.
"עוד מעט ירד גשם," אמרה אחת הגשים.
"ירד גשם, חורים לאישודוד. שיישאר פה החיילים." אמר
המבוגר שבחבורה והוא הסב, כניראה. וגיהק.
"רוצה צנון, ילדה?" שאלה אותה האישה.
"כן."

הגישו לה את הקערה.
"קחי, תאכלי צנון של מתנחלים." האיר לה הסב פניו,
כפורס לה מפתו באיזו פולחן קדמוני.
אורית'לה טבלה אצבעותיה והעלתה שני נתחי צנון ונתנה
אותם בזה אחר זה בפיה. מעודה לא טעמה מאכל שיהיה
כה ערב לחיכה. ילדים אחדים סבבו אותה בסקרנות.
"תנו לילדה גם פיתה לטבול —" אמר הסב, ושוב גיהק.
"מה, זאת רגילה רק לחשטינאדוס דוס חלדיאוס —" אמר
גבר אחר, שמבטו רע, אולי בנו של הזקן. וכולם צחקו.
אורית'לה נשאה דגליה וברחה בלי לומר תודה, צולעת
קימעה, ומבויישת.

פקעת התהלוכה עם ספר-התורה במרכזה, וחופתו על מוט-
תיה מתנודדת כמפרש מעל לראשים המשולהבים, —
התקרבה ובאה בינתיים לאוהל בית הכנסת; ובין הנדחקים
סביב ספר התורה ניראו מקפצים מנהיגי התנועה והגוש
והמפלגה — הרב והשר והמשורר והאלוף-בדימוס והדובר
והנביא והאידיאלוג והעתונאי והמושביק והחור-בתש-
בה, מוקפים בבחורי-ישיבה אחווי-תזוית. כשהוכנס ספר-
התורה לאוהל בירך הרב ברכת "שהחינו" עם תוספת
מיוחדת, שקבע הרב הראשי, לשעת חירום של הכנסת
ספר-תורה לבית-כנסת של מתנחלים בעוד האוייב עומד
בשער, ולמקרה שהתנחלות כזו תיעשה בפאתי הרה-הבית.
ומשגרגו הרוחות, וארון-הקודש הגייד נסגר על התורה
וחזקו איתו על מקומו בכמה לבנים של מלט פריך, החלו
הכול מתקבצים לטקס. על במת קרשים טריים, צהבהבים
ובלתי-מהוקצעים, נקבע רמקול גייד שפועל על סוללות.
זמרת שמגמגמת, יפת-פנים, שחורת-שיער ונמרצת, הגעימה
קולה ושרה בפאתוס את "ארץ שאהבנו", והקהל השתתף
עימה בפזמון החור, וברטס קדושה:

"... ארץ של העם / ארץ לעולם, / ארץ בה גולדנו / ארץ
בה נחיה / יהיה מה שיהיה!"

שוב ושוב חזרו על המילים האחרונות באיזו דבקות ואחר
כך שרו כולם יחד, "פה בארץ חמדת אבות, תתגשמה
כל התקות." — עד שנתאספו ועלו המנהיגים על הבמה
הזמנית, והם ממצמצים מעט בעיניהם כנגד השמש המכה
ממערב. חשרת העננים שעלתה ונתקשרה מן היס כמו
איימה לכסות בקרוב את עין השמש. גם הרוח נעשתה
קרירה מעט, הררית. כאילו ישראל-של-מטה, בתחום הקו
הירוק, אינה מאירה פניה למתנחלים, ומשלחת בהם צר-
רות של חיצים מקפיאים שחודרים מבעד לבגדים הקלים,
שורטים במיפתח החזה, ומכאיבים, ביחוד למעשנים אכולי-
הריאות ובעלי הגרון הרגיש, המגורה. מצלמות הטלוויזיה
המשיכו לצקצק. והטכנאים הקליטו.

ראשון המדברים בירך הרב הישיש ונמוך-הקומה, שלבש
מעיל ידיו פירכסו מעט, וקולו הרועד, החנוק מבכי והת-
רגשות, כמו נבלע בשערות זקנו הלבן:
"להווי ידוע שאסור לתת אף שעל מאדמת ארץ קודשינו
ובירת קודשינו בידי זרים כי זה עלבון לירושלים וחילול
השם גורא וטינוף אדמת הקודש שומרון וכל העובר על
איסור זה חייב חרם ונידוי ושמתא וחשש כרת ומודה ועווב
ירוחם ולא תעשו הרע בעיניו-יתברך כי אם מצווה גדולה
וחשובה היא מצוות יישוב ארץ-ישראל אדמת קודשינו
שומרון על פני כל מלכויות האדמה ובה לציון גואל ומנחם
וחתן מפניו כל פועלי אוון וקטני אמנה והנרגנים והכופרים
בעיקר שאין לתת אף שעל מאדמת ארץ קודשינו בידי
זרים וזדים בנינוף מעליהם להשחית עם ישראל חי, חי,
חי! אמן ואמן סלה!"

אחריו דיברה פרופסור ענולה גורן-כ"ץ, הבלונדית בעלת
החזה השטוח, אישה גבוהה ושרשית, צחת-ביטוי ונמרצת.
"אני מתרגשת. ואני אומר רק זאת. המרחם על אכזרים —
סופו שמתאכזר על רחמנים! — כך נאמר על שאול, שלא
רצה להרוג את אגג, וסופו של דבר שהרגו את כל משפחתו.
המצב הקיים נוצר מפני שלא אמרנו מיד שהארץ שלנו!
ששכם שלנו! ותבונן שלנו! ואם מרגישים ככובשים וכוזרים,
כגולנים, כמי שמחזיק אדמה של משהו אחר — או באמת,
איוה קלף יש לנו למיקוח? הרי ברור שאם כך נרגיש —
או יגידו לנו: אם זה לא שלכם או קודם כל תחזירו!
"מדוע אצל אנשים דתיים-מאמינים אין עבריינים ואין
סמים? כי להם יש האמונה ויש הקשר עם המקורות. משרד
החינוך בעצמו הוא האשם! — מפני שאם לא נתן די השכלה
יהודית, או נוצר החלל, אותו חור בהשכלה, וכידוע החור
קורא לגנב. ואם יש חלל, אז הוא יתמלא במשהו אחר,
בסמים, ובמה לא? אם לא ימלאו את החללים בסם-חיים —
הם יתמלאו בסם המוות. כי הטבע שונא חללים חיים-ריקים.
זה חוק פיסי. ולכל חוק פיסי יש חוק מקביל במיטאפיסיקה.
לירושלים-של-מטה יש ירושלים-של-מעלה. הצרה היא
שפה, באופן אלילי, מנסים לנתק את החומר מן הרוח —"

אחרי דבריה הנרגשים דיבר שר התודעה היהודית; איש
תמים ועגלגל ובהיר-עיניים, דומה במקצת לאורי בן-עמי,
אך חובש כיפה. "ביום הגשמת חלומנו לעלות לתל-פגיה
אשר לא עוד תל-פגיה ייקרא לה אלא מפגור! — ביום

גיברסיטה, רובם בסנדלים, כולם בעל-יחוק בהפגנות כגון
אלו; ובקירבם בלט חבר-כנסת אחד, לא-צעיר, שהסתובב
על הכביש, לבוש בפשטות ומתנהג בעממיות, מתערב
בקרב החיילים החמושים, הממונים לשמור על הסדר, ובקרב
המפגינים; טופח בחברות על כתף גם פה גם שם, והוא
כאחד ממלאכי-השרת שמעופף בזכות חסינותו הפארלאמנ-
טארית על פני שדה-המערכה, שופע ישראליות לבבית,
שמכסה על תחושה עמוקה של קאטאסטרופה.

המשורר-העיתונאי נדב חומר בא נושא תיק-בד ובו
קונטרסי-שירתו למכירה; מזוקן ופרוע-תלתלים, הסתובב
בנעלי-בד קרועות ומכנסי-גינס קצרים, ועימו צלם של
המערכת; הם תפסו מזוויות-צילום שונות דיוקנאות של
המפגינים, אשר מציגים כאילו אינם מרגישים כלל שמצלמים
אותם. כמה מכתובות-המחאה הביא עימו נדב חומר בעצמו,
הוא שחיברן ודאג גם שיצירו באותיות ומילים ממיטב
סגנונו. בוטה ובלתי-מהוקצע ובא מלב העם ואינו מוכתב
מלמעלה.

"מכובד מתנחלים לא יתכופף כבוד האדם העמלני."
"מילדותי למדת, אחי, לא בנישול תיכנה ארץ מולדת
אהבתנו!"

"ההולכים בחושכה לא יראו אור גדולת האחוה,
זרע התקווה בין שני העמים לעד!"
"הידידות גשר לשלום הצודקני,
ההתנחלות תכם בני עמי למלחמה חדשנית."
"גם לערבי נשמה מלב אדמתנו המשותפת אזכור —
סאלם עליהום!"

ובשיפולי הכביש, על סלעים וקוצים שביניהם נטו המפגינים
אהל צבעוני ועליו כתובת: "מדרשיית השלום" — המשיך
ודישדש נדב חומר בנעלי-הבד הקרועות שלו, ותקע באדמה
כרוה אחרונה —

"אורי בן עמי בן ארבעים. אורי לאורך הדרך איתך
יחד הלכנו כתף אל לחי מול מדכאים ומנצלים!"

ובתוך האוהל — מי עמד והירצה בלהט אם לא אורי בן עמי
בכבודו ובעצמו, שמנמן ומתולתל ושערו מאפיר קמעה,
הוא פורש השקפתו בפני מתי-מעט מפגינים שניתרו על
אדמת הבור הטרשית, הקוצנית, שכיסה האוהל, בחפשמם
תנוחה לרגלם העייפה —

"...המעשה שנעשה על הגבעה לעינינו כיום, התועבה
הזאת — הוא מעשה סמלי. בשומרון התפתחה ופרחה עבו-
דת-האלילים הישראלית, והיא שהביאה לפילוג בין ממלכות
היהודי וישראל, והיא שגם גרמה לבסוף לשקיעת שתייהן
בפני כוחות פוליטיים זרים וחזקים מאוד. שעמדו על גבו-
לותיהן. אשור. בבל. מצרים. רוסיה!"

"מה אתה רוצה, שניכנע לרוסים, ירמיהו?" — צעק לו
סטודנט שחרחר אחד באוהל, "מזדיין-עם-ערבים-בתחת
שכמוך!" — וקמה מהומה שלא שככה עד שהוצא המפריע
בבושת-פנים, ואורי בן עמי, נבוך-קימעה, המשיך:
"לא נביא אני ולא בן-נביא ולא אמרתי שניכנע לרוסים
וגם לא אמרתי שנלך שוב בגלות..."

עוד הוא מדבר והינה צוות הטלוויזיה עצר למטה בכביש,
ומיד כמו על במת-הסרטה, נתקבצו הכול ונכנסו לפעולה.
המפגינים החלו צועקים ושואגים, הניפו כרזות למעלה,
ואחזים אף פרצו קדימה וניסו להשתטח ולחסום את הכביש.
החיילים החלו מפנים אותם, קודם בדיוורים ואחר-כך
במשיכות מרפק וגרירת רגל. המצלמות צקצקו. וחבר-
הכנסת הטיל עצמו לבין הניצים בניסיון לפשר אך גם להי-
קלט במסגרת הצילום, על רקע ההתכתשות, ואולי לזעוק
מאוחר יותר באותו יום או למחרת, מעל בימת הכנסת,
כי הופרה חסינותו והוכה בידי אנשי-צבא.

עד מהרה נשמעו מן הגבעה קולות תלונה על כך שהטל-
וויזיה כדרכה מקדישה זמן רב מדי לכיסוי הפגנת הנפל של
השמאלנים, והיא מתכחשת לעיקר — העלייה לקרקע תל-
פגיה, היא מפגור. "מביאים ספר-תורה!" — צעקו מלמעלה,
"ספר-התורה מגיע!"

צלמי הטלוויזיה קיפלו את מצלמותיהם ומיקרופוניהם, והי-
פעילות ההפגנתית על הכביש שקטה מיד, כבמטה-קסם.
הצלמים והכתבים החלו חוצים באלכסון את השרה הזרוע
סלעים וקוצי-קיי יבשים, בהליכה מהירה, ספק ריצה, כדי
להגיע במועד לתהלוכה. ואכן מולם, באמצע הדרך הזמנית,
החדשה, שפילסו הדהפורים, כבר התקדמה חבורה משול-
הבת, רוקדת, ובמרכזה מתנודד ספר-תורה בפרוכת-קטיפה
סגולה עם אותיות זהב, וחופה מעליו, ואנשיה שרים סביבו
בגורנות ניחרים מעט, וצורדים:

"עצו עצו ותופר
דברו דבר ולא יקום
כי עימנו אל!"

האוויר כמו אוזל מריאותיהם, צרובות עשן-הסיגריות, ב-
טפסם במעלה-הגבעה.
"עם ישראל חי, עם ישראל חי, עם ישראל, עם ישראל,
עם ישראל חי..."
ורבים משוררים במיטבט לאו ישראלי.

ליד האוהל השלישי או הרביעי מהם בשורה, כבר ישבה
משפחה מזרחית שקטה. הגברים חבושי כיפות-בד רקומות
ומחודדות, ושפמים זקורים. כמו גרוזינים. בצד, על כירת
פחמים, השחימו נתחי ששליק ובצלצלים על שפודים. ובאמ-
צע, על ארגו הפוך, מכוסה מפה צבעונית, היו פזורים
צלחות, ספלים וסכו"ם מפלאסטיק, בצבעים ובגדלים שונים;
פיתות, צנצנות זיתים שחורים. קעצית חתינה. צנצנת רוטב
חריף שצבעו חום-ירקרק. פרוסות לפת סגולה-אדמדמה.
חצילים כבושים. וקערה מלאה פלחים טריים של צנון לבן

הם נמצאים בספרות, הם נמצאים בריפרטואר של התיאטרון המוצג על בימותינו המסובסרות על ידי הכלל, על ידיכם, על ידי כולנו, אלמנות-מלחמה, יתומים, הורים שכולים, וציבור, אלמנות, ציבור לאומי, נאמן, שומר-מסורת, שמת-נגד לדברי תועבה. שמתנגד לתועבות גויים. למתירנות. לגל הפורנוגרפיה המשתוללת.

"הם רוחשים בטלויזיה. הם רוחשים בראדיו." אמר בהד-גשה, כרומו לקיפוחו. "רעה הם רוחשים. דיבה הם מטפ-טפים. רעל על לשונם, על לשונם השכירה, המושכרת לחרב, לחרב שכירי האוייב. עוד זוכרים אנו, אחי ואחיות המת-נחלים בהר, הרי שומרון הקירחים, צוקי אפריים המזודק-רים —"

ושוב נשמע קול הצחוק החנוק ההוא, המרגיז. ויותר אנשים הסבו פניהם לראות מי המפריע. זו היתה איה. היא צחקה בצמרמורות. העננים התקררו והתעבו ממערב, כמו לקראת גשם. נעשה קר פתאום. צוקי אפריים — אלה הזכירו לה מה שסיפרה לה מירה, שכך הם מכנים ביניהם את הביצים והתרנגול של אפריים, שסובל מקישוי מתמיד. כניראה. עדים הרי חיימסון הקירח, צוקי אפריים המזודקים, שמ-לטפת מירה... קוקוריקו...

"... וכדרך אחיהם לדיעה בגרמניה הוויימארית או באי-טליה וצרפת של ימינו, הם מוצאים פורקן לרוחם התבוסי-תנית, לרוחם המתירנית, לרוחם המפונקת והמבולבלת — מוצאים פורקן בהכפשת המורשת הלאומית שלנו, שלכם, המתנחלים בהר, בגאון הרי שומרון הקירחים, מול צוקי אפריים המתרוממים אל-על, המזודקים..."

ואז התפרץ ללא מעצור צחוקה של איה, שכל יצורי גווה ובייחוד אחוריה היו מרקדים, כאחוזות תזוית.

"לומר לעראפאתים: עם ישראל — — —"

— נבלעו דברי צילוח, שטרם נסתיימו, בפרץ הצחוק ה-מטורף, החולני, שדבק והתפשט גלים-גלים, כאילו הכול מרוגזים במה שמצויק את איה, ובעצם הלא איש אינו יודע מה הסיבה, ורק נדבקים כולם בצחוקה שדומה לקריאת קוקוריקו, כאילו היא מנענעת באחוריה את הקהל כולו, חובשי-כיפות וחילונים גם יחד.

וכשהפסיקה רגע, ושמה יד על פיה, כעומדת להתפוצץ או לזור את הצחוק ממקום אחר בגופה הדשן והמתפרץ לצאת — נתגבר צחוקם של כל השאר, ובייחוד של החיילים הצעירים ובחורי-הישיבה; וכשנשתתקו מעט הם, כמתביי-שים מפני מפקדיהם ורבותיהם, היתה איה נגרפת מחדש בקול צחוק נורא, היסטרי, כמין נקמת נקבה מכת סמאל, נקמה ככולם, קוקוריקו — — — וסוחפת אחריה שוב מקהלה שלימה — והכול כנגד מאמציו הנואשים של צילוח, המכה על הרמקול בכף-ידו, ומבקש לסיים בשירת "התק-וה", — ואיה זו, כאילו היא מנענעת את כל הקהל, מעלה-מטה, כאחוזת-ידיבוק, בתחת הצחוק שלה, מתהום ארץ רבה.

"קוקוריקו! — — —"

זה היה נורא. ומביד. ומשפיל. ורמי לא ידע היכן יקבור את פניו מרוב בושה. הוא רצה למשוך את איה אחריו, אך אורית'לה, ספק בוכה ספק צוחקת, דבקה בצווארו ברגליים עקשניות ולא הגיחה לו להורידה 'ארצה, כאילו כרתה ברית עם אימה המטורפת. וכשביקש לשחרר יד אחת כדי לתפוס באיה, החלה אורית'לה מדהירה גופה לפנים

ולאחור כנופלת, ומכריחה אותו לתפוס בה שוב בשתי ידי, כאסיר.

ואז התחיל הגשם. טיפות כבדות. גואלות. שתחילתן בריח גשם ראשון, טרי, שנספג באדמת האבק. והוא כמכבה לאט-לאט את תבערת הצחוק המביש. והכול נשאו רגליים וברחו להיטות באוהלים ובקאראוואנים מפני המטר שנעשה סוחף ושהפך בתוך רגעים אחדים את אדמת הגבעה כולה לבוץ טובעני.

רמי טרח בפינה, בשקט מבשר-רעות, להדליק את פנס-הרוח, ותלה אותו על המוט המרכזי באוהל. נעליהם היו מלאות בוץ. בוץ היה בכול. הגשם נקש על היריעות. רצפת הקוצים והסלעים היבשה-עדיין היתה נחמה מעטה. אפילו את המיטות המתקפלות לא היה אפשר לפרוש היטב על מיטת ישר.

"צריך לטלפן לאימא שלי." אמרה איה.

"את יודעת שאין כאן טלפון."

"אולי לצבא יש. אני מפחדת שיובלי יצטנן."

"הוא יצטנן! באמת, הדאגה שלך משגעת פילים."

"רמי, אני מתחננת בפניך, יש לי דקירות נוראות. בסוף אנחנו נצא מפה כולנו עם דלקת ריאות."

"אבל אי-אפשר לקום ולהסתלק סתם כך, מפני שיורד קצת גשם. מה יהיה עם דמי ההרשמה שלנו?"

ואז ביטאה אורית'לה את מה ששלושתם לא העזו עד כה לומר:

"אוף! כמה שהייתי משתגעת עכשיו לחבק קצת את יובלי החמודי."

יובלי! המתוק הזה. איך אפשר בכלל בלעדי —

"או. קי." אמר רמי בהחלטה פתאומית. "אנחנו חוזרים הביתה."

"יופי! יופי!" קירטעה אורית'לה ושרה.

"שקט! שקט! מה איתך? לא כל עם ישראל צריך לשמוע אותך!" אמר רמי.

במהירות מפתיעה נאסף הכול ונארו. למזלם פסק מעט הגשם, פיסת שמיים התבהרה במזרח, וניראו כוכבים. ה-מכונית היתה קרה ורטובה. למזלם לא היה קושי להתניעה. הם נפרדו מהאוהל בלי צער. גם הירידה מן הגבעה עברה בשלום. המטה של המתנחלים, אשר פעל, בעזרת השם, בצורה מאורגנת ביותר, הצליח לצפות מבעוד-מועד את הדרך הומנית ברשתות-ברזל, שכמותן מצויות בחיל-ההנדסה.

ליד הכביש בערה מדורה קטנה והאירה אוהל פרוץ לרוח ועליו שלט קרוע. דמות אדם קיפצה סביב המדורה, כקופא מקור. כאשר הבחין במכונית, רץ לשולי הכביש והרים יד, מבקש הסעה.

"אל תעצור! זה בטח מחבל —" אמרה איה, שישבה מאחור. אורית'לה התעקשה לשבת במושב הקדמי, על גבי גל של חבילות. ואיה, עם שאר הציוד, במושב האחורי.

"איזה מחבל?" אמר רמי. "לא שמעת בראדיו? זה האוהל של 'מדרשיית השלום'!"

והוא עצר.

בחור צעיר, מתולתל וגבוה, לבוש מכנסיים קצרים וסנדל-לים, ורועד כולו, השתופף על מכוניתם מבחוץ —

"אפשר לנסוע איתכם?"

"לאן?"

"מה זה חשוב? לתל-אביב, לישראל. העיקר לצאת מפה."

"היכנסו."

והוא נדחף לאחור, ארוך וגרמי, ליד איה, אשר לא שמחה ביותר על האורח הלא-קרוא.

"אתם מההתנחלות?"

"היינו." אמרה איה בנימה אירונית, שהסבירה הכול.

"מה זה חשוב," הוסיף רמי, "כולנו יהודים."

נתברר שאת הבחור שאירו לשמור על האוהל של "מדר-שיית השלום", הבטיחו לבוא לקחתו, ושכחו. "אינו חוסר אחריות," אמרה איה, אדישה. — כן, כל העניין היה מאורגן בצורה גרועה, ורוב המרצים לא הגיעו. מחוץ לאורי בן-עמי.

"מה, אורי בן-עמי היה כאן היום?" התפלאה איה.

"אתם מכירים אותו?"

היתה שתיקה אשר הבחור, — ומתברר, סטודנט ושמו יוסי — לא הבחין בה במיוחד. "תשמעו, בן-עמי נתן כאן ספיץ' כזה, גדול, ממש גדול! הכניס להם באבי-אביהם —"

סוף-סוף הרגיש שאין מעוניינים כל כך לשמוע את דבריו, והשתתק, כי חשב שהסיבה פוליטית. מה עוד שבינתיים, בחלל הצר של המושב האחורי, היה מרפקו ממש תקוע בזרועה של איה; וככל שהפשיר והלך, ובחמימות שבתוך המכונית, וכה קרוב לגופה הדשן — החל חש שקירבתה נעימה לו; ובהיסוס-מה, וכמו מפני עיקול הכביש, הסיט מרפקו קצת יותר לעברה, ולהפתעתו הגיבה בהרימה מעט את זרועה שלה, ומיד המם אותו בקירבתו הכדור הרך של חזה. המכונית היתה חשוכה. אורית'לה ישנה, מוגנת בחגור-רת-הבטיחות, ורמי התבונן במאומץ בכביש החשוך והחלקי-

לק שלפניו. לא היה כל חשש שקירבתם תתגלה. חפצים רבים וחלקי-לבוש היו פזורים מאחור. אפילו שמיכה. — מילא, — הירהר איה, — מסכן שכזה, עוד כמה נגיעות וכבר לא יהיה לו קר בכלל. — אך האמת היא שלה עצמה היה במגע האסור מעין רפואה נעימה. מרגע שהפיקרה עצמה לידו, חלפו נעלמו כל הדקירות שבטנה ובחזה, ואיזה רוגע נעים, וחמימות, שנתפכו בה. היא נזכרה במה שסיפר לה פעם אורי, לפני שנים רבות, לקראת סוף גישו-איהם, כיצד נסע ערב אחד במונית-שירות מחיפה לתל-אביב, ובחורה מזרחית שישבה לצידו במושב האחורי הני-חה לו, טפח אחר טפח, לשלוח בה ידיים עד שאפילו ליטף בשתי אצבעות את מפשעתה. בחשיכה המליאה, בדרך חזרה, בשום-מקום זה שנמצאו בו, ובגשם שהחל יורד שוב, נידמה

היה לה שהיא-היא אותה בחורה חסרת-בושה, והסטודנט — אורי בן-עמי; — וזה, מצידו, אכן לא איבד זמנו. מרפקו השמאלי היה חג ונוגע, בקצב הכביש, לחוץ על שדה של איה, והכול בשתיקה. עד מתרה הירשה לעצמו לפרוש מעט את היד, הכף צנחה כמו מבלי משים על בטנה. זה היה רגע מכריע, עוצר-נשימה. התסכים? או תדחנו בכעס ויורידוהו כאן חזרה לגשם, באמצע הדרך הנידחת? — איה נשמה עמוקות, כמו במקום האנחה, כתחליף לקריאת החמ-דה שלא העזה להשמיע — ודממה, כמצפה לבאות. הסטוד-נט קיבל את שתיקתה כהסכמה, ועד מהרה אירע בה הדבר שלא יאומן — אצבעות זרות, גבריות וקשות, טפפו קלות

על פני האריג שכיסה את מפשעתה, ואחר עלו וירדו שוב, והפעם לוטפות את עירום בטנה, ועושות דרכן בביטחה מתחת לחצאית וזוחלות על עורה החשוף, תחילה כמו מתקשות מעט להגיע, עד שנגעו והחזיקו בקודש-קודשה וסילטלוהו ונברו בו בעדינות והביאו בה הרגשת התעלפות קלה ולחות חמימה — והיא שמרה על עצמה בכל כוחותיה שלא להתנפל כך לפתע על הבחור במכנסיים הקצרים ולחבקו בכל כוחה, ולהתגלגל עימו ללא פחד.

בהתרגשות ובפחד נרגעה איה מהר, והחלה מורקפת קימעה, כמבקשת להיטיב את ישיבתה. הבחור נרמז ומיד שלף ידו ממנה ונסתגר בתוך עצמו, מבלי להפר את שתיקתו. איה התפללה שאת חללה הצר והדחוס של ה"פולקסוואגן" הקטנה לא ימלא פתאום ריח זרע טרי שפלט הלה בהתרגשותו. ותודה לאל, הדבר לא קרה. מן הסתם היטיב לשלוט בעצמו, או שמא היה קופא עד כדי כך? — והיא הודתה לו בליבה. הכביש נעשה מואר יותר ויותר, רחובות וצמתים מרומזרים — ככל שהתקדמו לעבר כביש החוף, וכשנסעו בו. איה לא הסבה מבטה לעבר הסטודנט, כמבקשת שלא יכירנה באור. במבואות תל-אביב, בצומת כפר-שמריהו, ביקש בסליחה לעצור, אמר שלום חטוף, תודה. ונסתלק.

● וכך נסתיימה פרשת ההתנחלות של משפחת קדומי